

Elżbieta Bloch-Bogusławska, Tomasz Grzybowski, Ewa Pufal

Prof. zw. dr hab. med. Danuta Miścicka-Śliwka 1949-2006

W dniu 05 kwietnia 2006 roku z głębokim smutkiem pożegnaliśmy Panią Rektor, profesor dr hab. med. Danutę Miścicką-Śliwkę, człowieka wielkiego czynu i serca. Wspomnienia o naszej drogiej Pani Profesor mogą mieć bardzo różny charakter. Trudno bowiem w ramach krótkiej publikacji przedstawić bogactwo jej osobowości, zasługi dla Uczelni, regionu, dla polskiego wymiaru sprawiedliwości, czy też Jej ogromny wkład do rozwoju specjalistycznej dyscypliny, jaką jest genetyka sądowa.

Prof. dr hab. n. med. Danuta Miścicka-Śliwka urodziła się w 1949 roku w Toruniu. W roku 1973 ukończyła studia na kierunku lekarskim Wydziału Lekarskiego Akademii Medycznej w Gdańsku. Jako pracownik naukowo-dydaktyczny uzyskała specjalizację z medycyny sądowej, a także patomorfologii. Jej specjalnością naukową stała się hemogenetyka, a następnie genetyka molekularna i sądowa.

W 1979 roku stopień naukowy doktora nauk medycznych uzyskała na Akademii Medycznej w Gdańsku, a stopień naukowy doktora habilitowanego w roku 1988 w Akademii Medycznej w Bydgoszczy. Była to pierwsza habilitacja w historii Akademii Medycznej w Bydgoszczy.

Początkowo pracowała w Katedrze i Zakładzie Medycyny Sądowej Akademii Medycznej w Gdańsku, a od 1 grudnia 1979 roku jako adiunkt w Zakładzie Medycyny Sądowej bydgoskiej Filii Akademii Medycznej w Gdańsku. W 1989 roku została mianowana na stanowisko docenta w AM w Bydgoszczy, a w roku 1990 na stanowisko profesora nadzwyczajnego.

W 1998 roku uzyskała tytuł profesora, a w roku 2001 mianowana została na stanowisko profesora zwyczajnego.

Od 1991 roku była kierownikiem, organizowanej od podstaw pod Jej nadzorem, *Pracowni Serohematologii Sądowo-Lekarskiej* w Katedrze i Zakładzie Medycyny Sądowej AMB, przemianowanej w 2002 roku na Zakład Genetyki Molekularnej i Sądowej.

Prof. Danuta Miścicka-Śliwka odbyła wiele staży zagranicznych, była promotorem dziewięciu zakończonych przewodów doktorskich oraz opiekunem wielu prac magisterskich. Pięciu Jej doktorantów uzyskało stypendia *Fundacji na Rzecz Nauki Polskiej*.

Prof. Danuta Miścicka-Śliwka była m.in. przewodniczącą *Komisji Hemogenetyki Sądowej* Polskiego Towarzystwa Medycyny Sądowej i Kryminologii, wydającej atesty na badania DNA oraz przewodniczącą *Komisji Bioetycznej* przy Akademii Medycznej w Bydgoszczy. Od 1999 roku była członkiem Senatu, a także m.in. przewodniczącą *Senackiej Komisji Budżetu i Finansów*, rzecznikiem dyscyplinarnym, wieloletnią przewodniczącą *Uczelnianej Komisji Wyborczej*.

Czterokrotnie otrzymała nagrody za działalność naukową oraz dydaktyczną i organizacyjną Ministra Zdrowia oraz wielokrotnie nagrody rektorskie. Za osiągnięcia w ochronie zdrowia uzyskała nagrodę Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

Odznaczona została Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Medalem Edukacji Narodowej oraz wieloma odznaczeniami resortowymi i regionalnymi. Rozległa działalność naukowa Pani Profesor zaowocowała ponad 200 publikacjami zamieszczonymi w czasopismach krajowych i zagranicznych, w tym w czasopismach o wysokim wskaźniku IF. Była redaktorem dwóch monografii i współautorem monografii „Dowód z badań DNA a inne dowody w procesach o ustalenie ojcostwa” oraz rozdziału w monografii „Mummy”, dotyczącego badań mitochondrialnego DNA mumii egipskiej sprzed 2300 lat.

Takim bogatym i jednocześnie niezwykle pożytecznym dorobkiem naukowym może poszczycić się tylko niewielu medyków sądowych. Należy przy tym podkreślić, że wszystkie prace naukowe Pani Profesor charakteryzowała w chwili ich podejmowania nowoczesność i śmiałość koncepcji badawczej. Placówka, którą kierowała Pani Profesor pro-

wadzi badania genetyczne dla celów sądowych i diagnostycznych na najwyższym światowym poziomie.

Zakład, którym kierowała, wprowadził badania DNA już w 1991 roku. Dzięki grantom inwestycyjnym KBN został wyposażony w specjalistyczną aparaturę do badania DNA, a już w drugiej połowie lat 90 posiadał pierwsze automatyczne sekwencjatory do badania DNA, będąc pierwszym w Polsce laboratorium sądowym posiadającym taki sprzęt. Z całą pewnością stanowiło to przełom technologiczny i przyczyniło się do dynamicznego rozwoju placówki.

Zakład uzyskał szereg międzynarodowych atestów na badania DNA. Kilka razy w roku poddaje się weryfikacji w zakresie prowadzonych analiz genetycznych, uczestnicząc w międzynarodowych eksperymentach międzylaboratoryjnych organizowanych przez Niemiecką Grupę Profilowania DNA (GEDNAP) oraz amerykańską korporację Collaborative Testing Services (CTS), uzyskując wymagane atesty. W roku 2000 Zakład został pozytywnie zweryfikowany przez laboratorium genetyczne FBI (Waszyngton, USA) w zakresie wykonywania badań polimorfizmu mtDNA i zaproszony do współtworzenia ogólnoswiatowej bazy danych sekwencji mtDNA dla celów identyfikacyjnych. W 2000 roku Zakład zakończył również z wynikiem pozytywnym międzynarodowy eksperyment międzylaboratoryjny kwalifikujący do współtworzenia europejskiej bazy danych haplotypów loci STR chromosomu Y (Y-HRD), a dwa lata później został zaproszony do współpracy w zakresie tworzenia Europejskiej Populacyjnej Bazy Danych mtDNA (EMPOP). Zakład posiada także atesty Polskiego Towarzystwa Medycyny Sądowej i Kryminologii w zakresie wykonywania badań DNA śladów biologicznych i analizy ojcostwa. Po weryfikacji merytorycznej i kontroli laboratorium, Zakład kierowany przez Panią Profesor jako jedna z dwóch placówek na świecie, obok Laboratorium Identyfikacji DNA Amerykańskich Sił Zbrojnych (AFDIL) włączony został do programu Międzynarodowej Komisji Osób Zaginionych (ICMP). W latach 2000-2003 Zakład wykonywał badania identyfikacyjne szczątków ludzkich wydobytych z grobów masowych w byłej Jugosławii, korzystając z technologii analiz polimorfizmu mikrostatelitów i mitochondrialnego DNA. Zakład współpracuje z wieloma ośrodkami w kraju i zagranicą. Współpraca naukowa Zakładu z Instytutem Antropologii Ewolucyjnej im. Maxa Plancka (Wydział Genetyki Ewolucyjnej, Lipsk, Niemcy) zaowocowała utworzeniem bazy danych haplotypów chromosomu Y oraz wspólnymi publikacjami naukowymi z zakresu badań zmienności układów STR oraz polimorfizmów jednonukleotydo-

wych (SNP) chromosomu Y. Ponadto Zakład bierze udział m.in. w tworzeniu europejskiej populacyjnej bazy danych mtDNA (EMPOP) powstającej pod auspicjami Europejskiej Grupy Profilowania DNA [EDNAP]. Do chwili obecnej, we współpracy z Laboratorium Genetyki Instytutu Biologicznych Problemów Północy (Magadan, Rosja) opublikowano wiele na temat zróżnicowania mtDNA w populacjach Polski i Rosji, południowej Syberii oraz Bałkanów.

Jako kierownik Pani Profesor konsekwentnie stosowała przejrzyste zasady współpracy z asystentami. Uważała, że młodemu asystentowi, który ma wolę zapoznania się z nową techniką i problematyką badawczą, a także zapał i chęć do pracy należy zapewnić dużą samodzielność i praktycznie niczym nieograniczoną wolność poszukiwań. Już na początku pracy swoim asystentom dawała wolność eksperymentowania, samodzielnego weryfikowania nowych technik badawczych, możliwość samodzielnego nawiązywania kontaktów naukowych oraz prawo, a nawet powinność prezentowania wyników ich badań na arenie międzynarodowej. Myliłby się jednak ten kto sądziłby, że tak duży zasób samodzielności mógłby przybrać formę modnej dziś wolności do robienia czegokolwiek. Przeciwnie, Pani Profesor jako kierownik zawsze podkreślała związek wolności z odpowiedzialnością.

Panią Profesor cechowała również ogromna otwartość na inne dziedziny wiedzy, pozornie niezwiązane z zasadniczym nurtem jej zainteresowań jako genetyka sądowego. Dzięki otwartości Pani Profesor, dziś jej asystenci współpracują z filogenetykami molekularnymi, biologami ewolucyjnymi, antropologami a nawet historykami i genealogami odtwarzając szczegóły historii demograficznej naszego gatunku na wielu kontynentach.

Prof. Danuta Miścicka-Śliwka aktywnie włączyła się w proces rozwoju Uczelni, organizując wspólnie z Wyższą Szkołą Zarządzania i Finansów w Bydgoszczy Międzyuczelniane Podyplomowe Studium Organizacji i Zarządzania w Ochronie Zdrowia oraz organizując kierunek biotechnologia wraz z programem nauczania, który jako pierwszy w Uczelni zawierał punktację ECTS.

W latach 2002-2004 pełniła funkcję Rektora Akademii Medycznej w Bydgoszczy, aktywnie dostosowując Uczelnię do postanowień deklaracji bolońskiej. Wprowadzając aktualnie obowiązujące standardy nauczania i podnosząc jakość kształcenia uzyskano akredytację Państwowej Komisji Akredytacyjnej na kierunkach: pielęgniarstwo, fizjoterapia, i zdrowie publiczne. Po wizytacji Państwowej Komisji Akredytacyjnej (PKA), Uczelnia uzyskała zgodę na uruchomienie uzupełniających studiów magisterskich na kierunku biotechnologia. Ponadto Komisja Akre-

dytacyjna Konferencji Rektorów Uczelni Medycznych (KRUM) przyznała akredytację na kierunku analityka medyczna, a Krajowa Rada Akredytacyjna Szkół Medycznych – akredytację na kierunku pielęgniarstwo. Wprowadzono uzupełniające studia magisterskie na kierunkach pielęgniarstwo, analityka medyczna, zdrowie publiczne oraz na wspomnianej biotechnologii, o specjalności biotechnologia medyczna.

W latach 2003-2004 podjęto prace nad połączeniem Akademii Medycznej z Uniwersytetem Mikołaja Kopernika w Toruniu, co miało na celu utworzenie uczelni szerokoprofilowej, z wydziałami medycznymi, która potrafi konkurować z uczelniami krajowymi i najlepszymi uniwersytetami w Unii Europejskiej. Tym samym powstał w Polsce drugi, po Uniwersytecie Jagiellońskim, uniwersytet posiadający w swej strukturze wydziały medyczne. Rektor AM stał się prorektorem ds. Collegium Medicum UMK.

Na koniec chcielibyśmy podzielić się refleksją na temat poglądu Pani Profesor na zasady pracy w zespole. W istocie, nacisk na zgodną współpracę wszystkich koleżanek i kolegów był w naszym Zakładzie pod kierunkiem Pani Profesor bardzo wyraźny. Nigdy nie dostrzeżliśmy w Jej słowach, decyzjach czy ocenach najmniejszego śladu wartościowania poszczególnych pracowników, w rodzaju – dobry naukowiec jest cenniejszy niż zdolny dydaktyk czy sprawny organizator. Przeciwnie, Pani Profesor zawsze podkreślała, że cieszy się, iż każdy z jej wychowanków ma nieco inne zdeterminowanie i zainteresowania. Według niej różne talenty miały zawsze tworzyć dobrze rozumianą jedność w różnorodności, wykorzystywaną dla wspólnego dobra.

Do ostatnich dni życia, mimo ciężkiej choroby Pani Profesor była aktywna zawodowo, chętnie słu-

żyła ogromną wiedzą i doświadczeniem zawodowym oraz niebywałym talentem organizacyjnym. Kto tylko chciał mógł zawsze liczyć na Jej pomoc w rozwiązywaniu trudnych problemów zawodowych, naukowych i bardzo osobistych. Przez wszystkie lata współpracy była dla nas wszystkich niedoścignionym wzorem.

Pozostawiła trwałą ślad w nauce polskiej i już dziś tworzy historię naszego regionu i Uczelni.

Straciliśmy w osobie Pani Profesor kierownika Zakładu, naukowca a jednocześnie życzliwą naszej społeczności osobę – współpracownika. Strata ta jest szczególnie dotkliwa dla nas, którzy znaliśmy Ją bliżej i mieliśmy zaszczyt i przyjemność razem pracować.

W imieniu wszystkich wychowanków i współpracowników naszej drogiej Pani Profesor dziękujemy za wszystko, co od Niej otrzymaliśmy.

Pozostanie na zawsze w naszej wdzięcznej pamięci.